

Informace ze zdravotnictví Královéhradeckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
26. 8. 2014

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Královéhradeckém kraji v roce 2013

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Královéhradecký Region in 2013*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Královéhradeckém kraji v roce 2013 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu poskytovatele zdravotních služeb a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology of the respiratory system in the Královéhradecký region in 2013 contains data about out-patient care by type of provider of health services and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A (MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péče v oboru PNE byla téměř rovnoměrně rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 13 zdravotnických zařízení. Od roku 2008 se na výkazech A (MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. Návratnost výkazů byla 100 %. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 18,01 lékařů a 21,43 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,3 lékařů (ČR 3,5), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 30 645 obyvatel (ČR 28 763).

V ordinacích PNE bylo provedeno 59 491 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 3 303 ošetření (ČR 4 830). Krajský průměr v posledních třech letech klesá, v kraji došlo k nárůstu naposledy v roce 2007.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2013 bylo pod stálým lékařským dohledem 22 623 osob (z toho 47 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 410, v ČR pak 585. Nejčastější příčinou dispenzarizace (přes 48 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 197 pacientů (ČR 256), nejvíce v okrese Náchod (354), dále Trutnov (237) a Hradec Králové (156). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0 – rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 3 630 mužů a 4 727 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Náchod (369) a Hradec Králové (138). Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých (celkem 6 chlapců a 3 dívky do 19 let). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (31 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (36 %), stupeň 3 středně těžké perzistující (26 %), stupeň 4-těžké perzistující (7 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých let.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 1 932 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů, celkem 6 186 osob, tj. pokles o 24 % oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 239 očkovaní BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných byly děti od 6 měsíců do 12 měsíců věku (40 %), následovala věková skupina dětí do 6 týdnů (31 %), dále věková skupina nad 12 měsíců (26 %) a poslední věková skupina dětí ve věku 6 týdnů až 6 měsíců (3 %). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1. 11. 2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin.

Lůžková péče v oboru PNE byla pacientům k dispozici na 1 nemocničním oddělení s 31 lůžky, léčebnami kraj nedisponuje. Na odděleních pracovalo k 31. 12. 2013 celkem vč. smluvních úvazků 7,49 lékařů a 20,76 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 1 311 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích kraje mírně narostla, činila 7,6 dnů (ČR pokles na 7,3 dnů) a využití lůžek bylo 319,7 dne (ČR 254,6 dne).

Zpracoval: Ing. Štefek J.

ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové
Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové
tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322
e-mail: Libuse.Drahokoupilova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

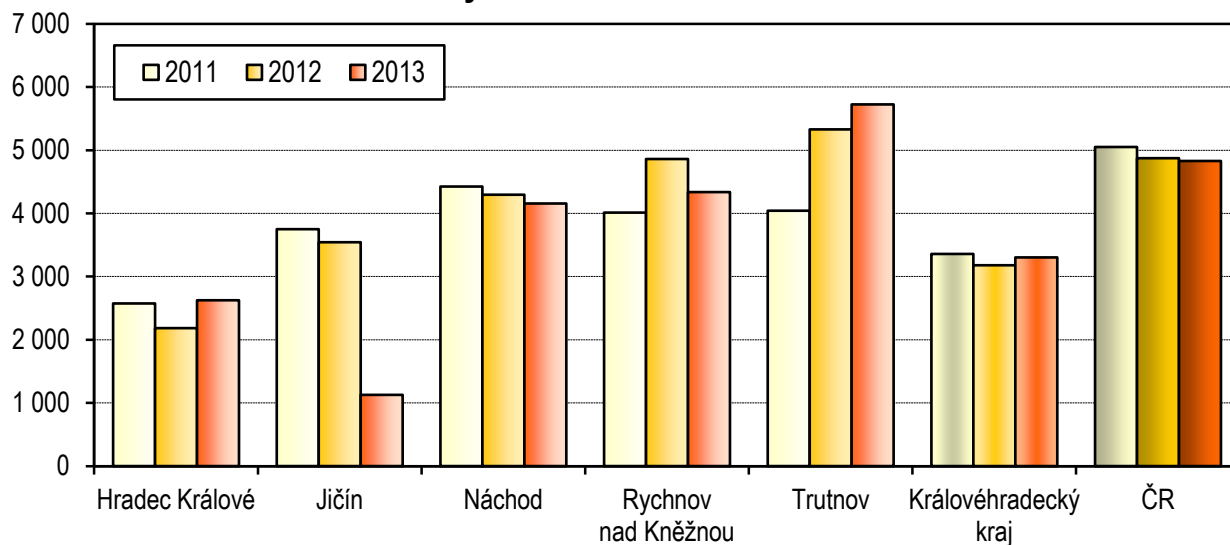
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu poskytovatelů zdravotních služeb a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkovaní BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatelů zdravotních služeb								
Ambulantní část lůžkových ZZ	3	9,91	55,02	13,63	26 437	141	44,44	2 667,7
Samostatné ordinace lékařů specialistů	9	8,05	44,70	7,80	32 820	98	55,17	4 077,0
Ostatní ambulantní ZZ	1	0,05	0,28	-	234	-	0,39	4 680,0
Královéhradecký kraj	13	18,01	100,00	21,43	59 491	239	100,00	3 303,2
dle území (okresu)								
Hradec Králové	4	10,01	55,58	12,73	26 276	98	44,17	2 625,0
Jičín	2	1,05	5,83	1,30	1 184	-	1,99	1 127,6
Náchod	3	3,00	16,66	2,80	12 470	-	20,96	4 156,7
Rychnov nad Kněžnou	2	2,20	12,22	2,00	9 542	-	16,04	4 337,3
Trutnov	2	1,75	9,72	2,60	10 019	141	16,84	5 725,1
Královéhradecký kraj	13	18,01	100,00	21,43	59 491	239	100,00	3 303,2
Česká republika	310	365,48	x	559,12	1 765 148	10 140	x	4 829,7

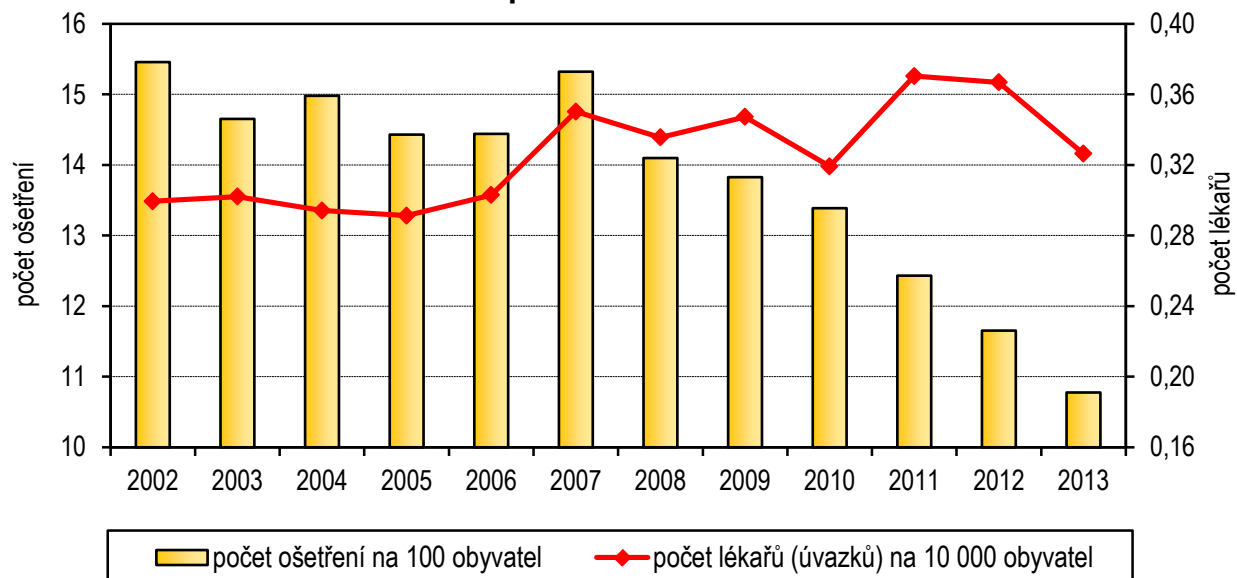
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

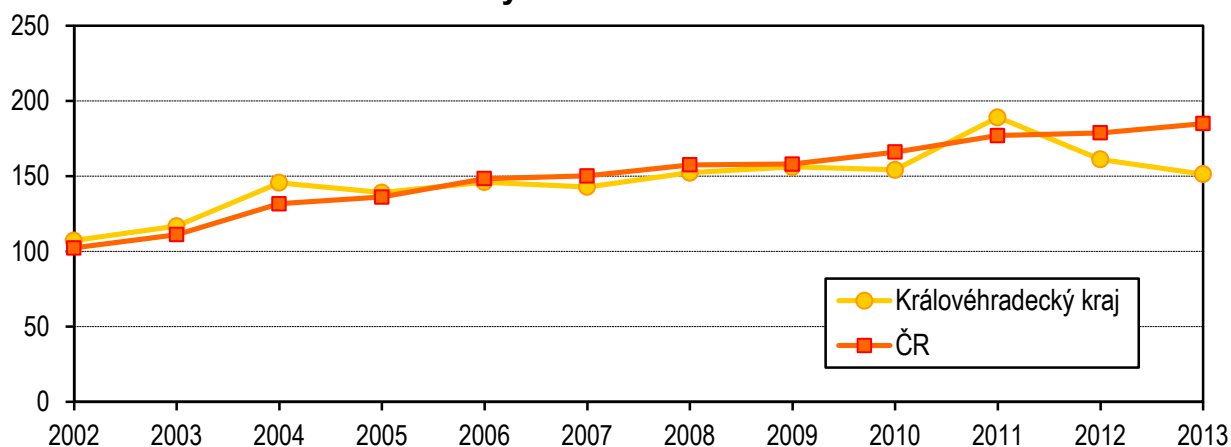
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2011–2013

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2002–2013

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2002–2013

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	425	167	-	125	81	7,70	16,21
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	45	14	-	11	8	0,82	1,80
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	118	62	-	18	21	2,14	3,40
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	585	225	3	128	87	10,60	54,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	10 874	4 671	8	628	477	197,03	255,52
stadium 0 - rizikové	3 776	1 688	8	109	95	68,42	58,30
stadium 1 - lehké	2 409	1 116	-	82	82	43,65	60,80
stadium 2 - střední	2 576	1 072	-	211	141	46,67	78,48
stadium 3 - těžké	1 474	579	-	149	94	26,71	41,43
stadium 4 - velmi těžké	639	216	-	77	65	11,58	16,51
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	8 357	4 727	9	379	527	151,42	184,97
stupeň 1 - intermitentní	2 571	1 311	3	80	103	46,58	51,16
stupeň 2 - lehké perzistující	3 043	1 817	4	123	204	55,14	66,47
stupeň 3 - středně těžké perzistující	2 141	1 248	2	121	146	38,79	52,36
stupeň 4 - těžké perzistující	602	351	-	55	74	10,91	14,99
Bronchiektázie (J47)	171	84	-	33	29	3,10	4,43
Sarkoidóza (D86.0,2)	326	182	-	20	25	5,91	8,29
Pneumokoniózy (J60–J66)	508	50	-	197	9	9,20	10,80
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	325	151	-	32	26	5,89	8,23
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	245	63	-	44	17	4,44	8,30
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	181	78	-	15	12	3,28	7,93
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	463	173	-	40	27	8,39	21,36
Celkem	22 623	10 647	20	1 670	1 346	409,90	585,38

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Hradec Králové	110	-	353	10	1 155
Jičín	-	-	-	-	56
Náchod	38	-	439	30	2 298
Rychnov nad Kněžnou	378	-	21	-	-
Trutnov	87	-	506	20	2 677
Královéhradecký kraj	613	-	1 319	60	6 186
ČR	21 845	110	19 161	1 434	124 810

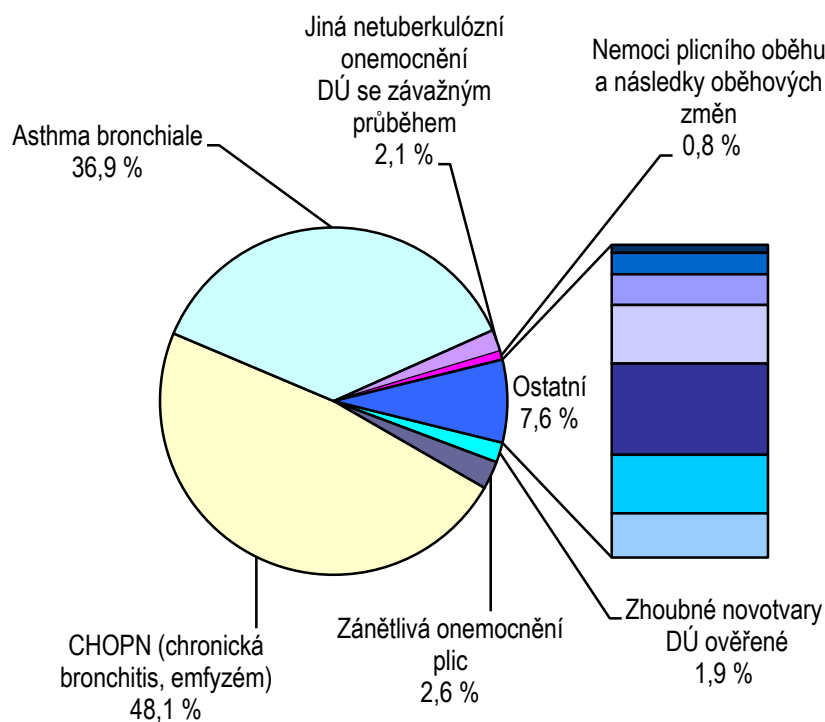
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Neověřené zhoubné novotvary DÚ
0,2 %

Nezhoubné novotvary DÚ
0,5 %

Bronchiektázie
0,8 %

Sarkoidóza
1,4 %

Pneumokoniózy
2,2 %

Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis
1,4 %

Nenádor. onemocnění plic
1,1 %

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	1	40	-	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	7,49	237,50	-	65,27
ZPBD ²⁾ celkem	20,76	554,91	-	312,96
Průměrný počet stanovených lůžek	31,00	1 239,73	-	1 384,33
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	27,2	864,7	-	947,3
na 1 lékaře	3,5	3,7	-	13,9
Počet lékařů na 100 lůžek	24,16	19,50	-	4,77
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	66,97	45,56	-	22,88
Počet hospitalizovaných	1 311	43 066	-	10 060
Nemocniční letalita	35,1	66,8	-	57,0
Využití lůžek ve dnech	319,7	254,6	-	249,8
Průměrná ošetrovací doba	7,6	7,3	-	34,4
Prostoj lůžek ³⁾	0,5	2,2	-	14,3

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením TRN v kraji:

Fakultní nemocnice Hradec Králové